

MANIFESTE ANTIGUVERNAMENTALE ÎN ANUL 1946 MANIFESTS AGAINST THE GOVERNMENT FROM 1946

Mihai Lancuzov*

MOTTO: „Noi am dat un ordin:
unde găsesc un element care atacă Uniunea
Sovietică, regimul, pe evrei, luați-l”¹

Teohari Georgescu

Abstract

This articles the most important categories of manifest against the government which were speed by the democratic opposition in 1946. We are presenting complex manifest which accused Petru Groza's government and also small ones to convince the people to fight against the institution of communism.

Key words: manifest, opposition against the government, repression, communism, public opinion.

Guvernul Petru Groza instaurat cu forța de Armata Roșie la 6 martie 1945, a continuat și în anii următori aplicarea planului trasat de Stalin care prevedea transformarea României într-un stat de tip sovietic.

În cadrul acestui proces, anul 1946 a avut o semnificație deosebită mai ales datorită alegerilor parlamentare care s-au desfășurat în luna noiembrie. Aflat în continuă ascensiune, Partidul Comunist din România a folosit toate metodele pentru a acapara cât mai repede întreaga putere în stat.

În acest scop, Ministerul de Interne condus de Teohari Georgescu a dezlănțuit o amplă campanie de arestări din motive politice, de persecutare a partidelor democratice și de suprimare a libertăților cetățenești.

La 1 februarie, Ministrul de Justiție, Lucrețiu Pătrășcanu, a anunțat continuarea epurării aparatului de stat și reluarea activității Tribunalului Poporului.

În spatele acestor miniștri s-a aflat Gheorghe Gheorghiu-Dej conducătorul Partidului Comunist care a executat cu sfințenie ordinele primite direct din partea lui Stalin sau a lui Vîșinski, trimisul acestuia la București.

* Muzeograf, Secția Istorie, M.N.I.R.

¹ A.N.I.C., fond C.C.- Cămară, dosar 42/1946, f 12.

Deși guvernul a hotărât încă din 8 ianuarie 1946 organizarea alegerilor generale parlamentare în cel mai scurt timp posibil, acestea au fost amânate cu premeditare până în luna noiembrie pentru a da răgazul necesar comuniștilor să controleze rezultatul lor². S-a întocmit și un plan de acțiuni diversioniste menite a dezmembra cele două mari partide democratice aflate în opoziție: Partidul Național Țărănesc și Partidul Național Liberal³.

La 5 martie 1946, Ministerul Propagandei se reorganizează și sub pretextul schimbării denumirii, se instituie un control direct al puterii asupra radioului public, cinematografeiei, editurilor, presei scrise și a vieții culturale⁴.

În acest timp, situația economică a României era deosebit de grea datorită distrugerilor provocate de război, a datoriilor care trebuiau plătite Uniunii Sovietice, a incapacității guvernului de a gestiona resursele, a secetei prelungite și a unei teribile inflații.

În plan extern, după ce au recunoscut guvernul Groza, Statele Unite și Marea Britanie au trimis câteva note de protest în legătură cu încălcarea gravă a drepturilor și libertăților cetățenești, care au rămas însă fără urmări.

În condițiile în care partidele democratice și opinia publică au ajuns să nu mai aibă aproape nici o posibilitate de exprimare, metoda răspândirii de manifeste cu conținut antiguvernamental a căpătat o mare extindere pe tot parcursul anului 1946. În anii următori datorită înăsprii terorii și sporirii capacității poliției de a descoperi și anihila centrele de multiplicare, aceste acțiuni s-au redus drastic.

În vederea elaborării prezentului studiu am identificat și cercetat aproape 100 de manifeste antiguvernamentale și implicit anticomuniste în diferite dosare aflate la Arhivele Naționale Istorice Centrale.

Cele mai multe din ele au fost răspândite în locuri publice, altele au fost aruncate din avion sau din mersul trenului, sau chiar trimise prin poștă unor persoane influente.

O parte din acestea au fost elaborate de o serie de organizații, altele au fost redactate și semnate de diferiți cetățeni, ponderea cea mai însemnată o reprezintă însă cele nesemnate.

Un loc aparte îl ocupă manifestele electorale ale celor trei partide istorice care se pregăteau pentru alegerile din luna noiembrie 1946. Sub aspectul conținutului, aceste materiale aveau un text redus cuprinzând numai câteva fraze în care erau expuse o serie de idei privind condamnarea sistemului impus de sovietici precum și blamarea cozilor de topor instalate la conducerea țării. Cele mai importante manifeste răspândite în întreaga țară încă de la începutul anului au aparținut organizației „Haiducii lui Avram Iancu, Divizia Sumanelor Negre” condusă de Gavrilă Olteanu.

² Dinu C. Giurescu (coordonator), *Istoria României în date*, București, 2003, p. 475.

³ Ș. Rădulescu-Zoner, D. Bușe, B. Marinescu, *Instaurarea totalitarismului comunist în România*, București, 2003, p. 128.

⁴ *Istoria României în date*, p. 474.

Chiar la 1 ianuarie 1946 este difuzat un amplu material intitulat „Manifest” în care se făcea o minuțioasă analiză a situației economice și politice a României din acel moment⁵. În introducere se afirma că în decursul istoriei sale, poporul român a avut parte de puține bucurii, necazurile fiind caracteristica dominantă. Vorbind de represiunea la care erau supuși cei care se opuneau sub orice formă regimului comunist în curs de instaurare, în manifest se arăta că în închisori se aflau 82.724 de deținuți politici⁶. Regimul de exterminare la care erau supuși aceștia făcea ca media zilnică a deceselor să fie de 12 persoane⁷. În continuare, se spunea că în timp ce românii sunt arestați „...străinii sunt ocrotiți prin legi speciale”⁸. În sistemul educațional se practica epurarea politică a cadrelor din universități și licee, locul profesorilor valoroși fiind luat de elemente mediocre. De asemenea, se căuta anihilarea sentimentelor naționale ale tineretului prin introducerea în manuale a unor fraze stereotipe lipsite de orice conținut real.

Unul din capitolele cele mai importante ale acestui text era intitulat „Ce am plătit U.R.S.S.-ului până acum”, în care se enumerau toate bunurile achitate de bună voie sau forțat de România în contul despăgubirilor de război⁹. Sursa acestor informații confidențiale provenea chiar din cabinetul lui Petru Groza¹⁰. Condițiile stipulate în Armistițiul din 12 septembrie 1944 prevedeau plata a 1132 miliarde de lei¹¹. Centralizând valoarea diferitelor produse, materialul prezenta sumele achitate pe categorii. Astfel, 240 de miliarde de lei însumau cerealele și vitele. La această sumă trebuiau adăugate, conform datelor furnizate de prefecturi, jafurile Armatei Roșii în valoare de 562 miliarde lei¹². Rechizițiile erau contabilizate astfel: valoarea aviației 69 miliarde lei, a flotei fluviale și a celei maritime 76 miliarde lei, cele 3112 vagoane de cale ferată costau 61 miliarde lei, iar cele 510 locomotive 337 miliarde lei. Autoturismele și autocamioanele confiscate valorau 35 miliarde lei. La acestea se mai adăugau 35 miliarde lei reprezentând diferite alte produse. Adunând toate aceste sume se arăta că de fapt țara noastră a plătit deja cu mult peste valoarea stabilită inițial¹³.

În continuarea acestui important material se prezentau opiniei publice scurte biografii ale principalilor demnitari. Astfel, despre Petru Groza se spunea că a făcut în mod suspect o mare avere în timpul lui Ion Antonescu¹⁴. Teohari Georgescu este un fost chelner arestat de două ori pentru escrocherie. Acum, în

⁵ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 1/1946, f. 54.

⁶ *Ibidem*.

⁷ *Ibidem*.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Ibidem*.

¹⁰ *Ibidem*, f. 55.

¹¹ *Ibidem*, f. 54.

¹² *Ibidem*.

¹³ *Ibidem*.

¹⁴ *Ibidem*, f. 55.

calitate de ministru s-a remarcat prin teroare și angajarea a sute de evrei în poliție¹⁵. Se mai sublinia faptul că miniștrii ascultă de Ana Pauker care este cetățean sovietic. Ea este cea care a contribuit esențial la înființarea diviziei de panduri Tudor Vladimirescu. Un alt străin, Laszlo Luka (Vasile Luca) a fost cel care a organizat schingiuirile contra românilor din Ardeal. Cetățenii erau îndemnați ca, în pofida suferințelor îndurate în cursul anului 1945, să nu se „...lase copleșiți de armata rusă devenind fricoși și lași”¹⁶. În încheiere, se făcea un vibrant îndemn pentru salvarea „...frumoasei cauze a neamului românesc”¹⁷. Același manifest era semnalat la sfârșitul lunii la Craiova, iar în februarie la Ploiești¹⁸. Cu un conținut ușor modificat, el a fost identificat de Siguranță în cursul verii și în numeroase alte localități din întreaga țară.

Un alt material al aceleiași organizații este cel intitulat „Frați români”¹⁹. Încă de la început se spunea că datorită străinilor cocoțați în diferite posturi paharul suferințelor populației s-a umplut și „...nu mai putem răbda”²⁰. Conducerea țării constituită din trădători privește cu încredere viitoarele alegeri generale sperând să se repete și la noi situațiile din Bulgaria și Yugoslavia unde partidele de opoziție au fost anihilate și „Fronturile” conduse de comuniști și-au atribuit majorități zdrobitoare. Pentru a preîntâmpina o astfel de situație, cetățenii erau îndemnați să nu se prezinte la vot dacă P.N.Ț. și P.N.L. nu vor fi lăsate să participe.

Toți cei care se simt patrioți nu trebuie să rămână impasibili așteptând o „...minune Dumnezeiască”, ci să se organizeze pentru „...a răsturna pe acești nemernici de la putere”²¹. Comunismul folosindu-se de toți trădătorii din toate statele dă un ultim asalt asupra lumii întregi și spuneau că „...până nu va curge sânge, nu vom avea liniște”²². În încheiere, se făcea apel la popoarele prietene din Statele Unite și Marea Britanie să țină cont de faptul că cea mai fierbinte dorință a românilor este „...lupta contra iudeo - bolșevismului distrugător”²³.

Cel de-al treilea manifest al „Haiducilor lui Avram Iancu, Divizia Sumanelor Negre”, intitulat ca și cel anterior „Frați creștini” avea un conținut mult mai redus, anunțând încă de la început că ziua răzbunării naționale contra dușmanului din afară și a trădătorilor din interior se apropie²⁴. Urmau apoi câteva versuri preluate din George Coșbuc în care se spunea:

„Tot una e dac-ai murit

¹⁵ *Ibidem*.

¹⁶ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 1/1946, f. 55.

¹⁷ *Ibidem*, f. 56.

¹⁸ *Ibidem*, f. 12, 50.

¹⁹ *Ibidem*, f. 52.

²⁰ *Ibidem*.

²¹ *Ibidem*.

²² *Ibidem*.

²³ *Ibidem*.

²⁴ *Ibidem*, f. 53.

Flăcău sau moș îngârbovit
Dar nu-i tot una leu să mori
Sau câine 'nlănțuit'²⁵.

Cu ocazia zilei de 1 Mai, Partidul Național Țărănesc, a răspândit în întreaga țară numeroase manifeste cu un puternic conținut antiguvernamental. Un astfel de material difuzat la Sfântul Gheorghe milita pentru „...scoaterea comuniștilor din țară și trimiterea lor în Siberia sau la Budapesta”²⁶.

Același partid afișează în zona gării din Predeal mai multe manifeste intitulate „Atențiune” care conțineau câteva versuri elocvente pentru starea de spirit a populației din primăvara aceluși an:

„Vrem faină și mălai
Și pe Groza sub tramvai
Să-l transporte S.T.B.
Să-l îngroape C.F.R.”²⁷.

Tot de 1 Mai, „Gruparea românilor independenți” a răspândit în București mai multe apeluri de format mic care se adresau muncitorilor și care conțineau urarea „Trăiască independența românească”²⁸.

„Mișcarea de apărare națională”, care activa la Constanța, își tipărea programul de acțiune pe foi volante pe care le introducea apoi în paginile ziarului țărănist „Dreptatea”. Din rapoartele Siguranței reiese că acestea aveau „un vădit caracter antiguvernamental și rasist”²⁹.

La Râmnicu Vâlcea, materialele anticomuniste a difuzat în această perioadă organizația „Luptătorii pentru refacerea României”³⁰.

Pe valea Jiului a acționat gruparea intitulată sugestiv „România Firească”³¹. Constituită la Petroșani în toamna anului 1944, aceasta a reușit să coaguleze o serie de patrioți din zonă. În anul 1946, cu ajutorul unui șapirograf, aceștia au redactat și răspândit numeroase exemplare ale unui „Manifest - Program”³². Principalul obiectiv enunțat se referea la necesitatea constituirii unei serioase rezistențe anticomuniste în eventualitatea că se va ajunge la un conflict militar între U.R.S.S. și Națiunile Unite.

În Ardeal activa „Tinerimea creștină română” care în materialele difuzate milita pentru dreptul românilor de a ajunge din nou stăpâni în țara lor³³. Autorii

²⁵ *Ibidem*.

²⁶ *Idem*, dosar 3/1946, f. 15.

²⁷ *Ibidem*, f. 163.

²⁸ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 3/1946 f. 12.

²⁹ *Idem*, dosar 4/1946, f. 89.

³⁰ *Idem*, dosar 3/1946, f. 414.

³¹ *Idem*, dosar 8/1946, f. 102.

³² *Ibidem*, f. 103.

³³ *Idem*, dosar 4/1946, f. 20.

afirmau că la 6 martie 1945 străinii au adus la conducerea țării guvernul Petru Groza care deși se autointitulează de „largă concentrare”, numai nemernicii spun că a fost adus de popor. Imediat ce a pus mâna pe putere Groza și echipa sa au numit în toate posturile de conducere oameni lipsiți de calificare și mai ales de moralitate care au devenit astfel „...agenți ai lui Iuda, fără credință, fără Dumnezeu și fără țară”³⁴. În continuare se cerea „o democrație cinstită care să ne încadreze în mijlocul dreptății și libertății poporului român”³⁵. În această grea încercare, națiunea trebuia să se bazeze pe Iuliu Maniu și pe C.I.C. Brătianu care erau adevărații apărători ai dreptății și libertății³⁶.

Un prim manifest din categoria celor redactate de cetățeni este cel semnat cu pseudonimul Stan Păpușă răspândit în Sibiu la începutul lunii februarie³⁷. Textul era scurt și atrăgea atenția că majoritatea românilor îi susține pe țărăniști și pe liberali și nu pe „hoții de comuniști” care constituiau guvernul Groza³⁸.

La Bacău, sub semnătura „Buni români”, au apărut o serie de manifeste care depășind cadrul unor solicitări economice aveau un pronunțat caracter politic.:

„Nu vrem pâine nici mălai
Vrem pe Regele Mihai
România până la Nistru
Și pe Maniu prim ministru”³⁹.

După alegerile generale din 19 noiembrie, la Cluj și în alte câteva orașe mari a fost difuzat un material semnat „Ștefan” în care era demascată fraudă comisă de comuniști⁴⁰. Încă de la început, se afirma că nu se mai poate vorbi în România de respectarea legii, deoarece „...guvernul este format din cei mai abjecți tâlhari”. Modul în care s-a desfășurat procesul electoral era descris în felul următor: „...au spart, au ars urnele, au rănit și au omorât oameni. Au luat voturile lui Maniu, lui Brătianu și lui Titel Petrescu și au dat Blocului de imbecili, iar restul și-au însușit borfașii. Au luat voturile lui Maniu și le-au dat ungușilor, iar voturile acestora au fost trecute drept ale lui Maniu”⁴¹. În fața acestor nedreptăți, românii sunt îndemnați să nu se lase călcați în picioare și să înceapă lupta de răsturnare a guvernului. Un prim pas în această acțiune îl constituie participarea în număr cât mai mare la mitingul de protest care urma să aibă loc în Piața Palatului Regal la 15 decembrie 1946.

„Veniți cât mai mulți mari și mici

³⁴ *Ibidem*, f. 18.

³⁵ *Ibidem*, f. 20.

³⁶ *Ibidem*, f. 21.

³⁷ *Idem*, dosar 1/1946, f. 12.

³⁸ *Ibidem*.

³⁹ *Idem*, dosar 3/1946, f. 18.

⁴⁰ *Idem*, dosar 15/1946, f. 252.

⁴¹ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 15/1946, f. 252.

Trăiască România Mare
Trăiască Regele Mihai
Trăiască Iuliu Maniu, Dinu Brătianu și Titel Petrescu
Dumnezeu să ne ajute”⁴².

În categoria manifestelor anonime, cele mai numeroase au un pronunțat caracter politic numai câteva abordând probleme economice sau legate de aniversarea zilei de 1 Mai.

În apelul intitulat „Frați băcăuani” se sublinia necesitatea răspândirii concepțiilor democratice în rândul țăranilor și muncitorilor, deoarece numai cu ajutorul lor se va putea reface țara în urma dezastrului cauzat de război⁴³. Pentru ca acest lucru să se îndeplinescă este necesară întărirea instituției monarhice, Regele Mihai fiind singurul în măsură să asigure unitatea națiunii. În același timp, toți cei care se consideră patrioți trebuie să se împotrivescă unui guvern care manevrat de comuniști a făcut în mai puțin de un an „...din Sfântul Amvon o tribună politică”⁴⁴.

În ziua de 21 mai, când pe străzile din centrul orașului Deva era multă lume, un avion trimotor a aruncat sute de manifeste care conțineau o parodie după „Epigoni” de Mihai Eminescu⁴⁵. În cele nouă strofe ale acestei poezii scrise cu mult talent, erau luați în derâdere atât principalii membri ai guvernului cât și realizările lamentabile ale acestuia.

În text se spunea că dictatura comunistă va înlocui viața frumoasă pe care o poate avea țara aducând „un viitor acoperit de fum”.

Conducătorul Partidului Comunist, Gheorghe Gheorghiu-Dej, este prezentat ca un ceferist care se învârtă fără rost între șine, iar când își termină treaba trece la lipitul fundurilor de oale. Acest personaj care abia acum învață alfabetul este cuprins de o puternică neliniște și plănuiește schimbarea cât mai rapidă a destinului României⁴⁶.

Ministrul de interne Teohari Georgescu elaborează legi și decrete de inspirație sovietică fapt ce „A dezlănțuit în țară numai jale, plâns și jaf”

Comuniștii au pus la Justiție un fost deținut care și-a numit colegii de pușcărie în funcții înalte la diferite tribunale.

„Nu mai e ca altă dată, nu mai face pe golanul,
E un om cu mare vază, e Lucrețiu Pătrășcanu”.

Un alt personaj, Ștefan Voitec, care într-o lună își va susține chiar bacalaureatul, a primit cum era și firesc într-o astfel de adunătură „Un mic minister acolo Educația Națională”.

⁴² *Ibidem*.

⁴³ *Idem*, dosar 3/1946, f. 38.

⁴⁴ *Ibidem*.

⁴⁵ *Ibidem*, f. 272.

⁴⁶ *Ibidem*.

După ce a muls o viață întreagă numai vaca, „magnificul ministru Zăroni Romulus” e pus să mulgă țara „vai de capul ei săraca”.

Apoteoza acestei prezentări o constituie persoana primului ministru:

„Peste această parodie de miniștri și guvern
Care a transformat viața într-un haos și infern
Prezidează prim-ministru Petru Groza, idiotul
Care cu rubla la spate face azi pe matelotul”⁴⁷.

Asupra studentului Bălan Grațian din Cluj, a fost găsit un manifest intitulat „Crezul” care conținea critici caustice la adresa guvernului⁴⁸. Arestat, el este dus la o secție de poliție, dar ofițerul care îl anchetează îl pune în libertate. Ca urmare a acestei răsturnări de situație nemaiîntâlnită în acea perioadă, ofițerul „vinovat” este aspru sancționat, iar studentul este dat în urmărire generală⁴⁹. Pamfletul având la bază o serie de formulări religioase conținea critici la adresa unor politicieni de vază precum: „...Petru Groza tatăl Frontului Plugarilor, întemeietorul F.N.D. și sprijinitorul P.C.R. văzutelor și nevăzutelor și tovarășul Romulus Zăroni, fiul Dracului”⁵⁰.

După ce sunt enumerate câteva din „realizările” celor doi, se arată că după alegeri F.N.D.-ul va fi înlăturat de la conducerea României în vecii vecilor.

„O ce veste minunată
De la București s-arată
Maniu venea și Groza pleca,
Pe linia moartă”⁵¹.

Materiale antiguvernamentale erau răspândite nu numai în orașe ci și în mici localități precum satul Pozmos din județul Mureș⁵². Aici a circulat „Urarea de Anul Nou” care avea un pronunțat caracter antiguvernamental și antisovietic. Textul conținea acuze grave la adresa dușmanilor atât de peste hotare cât și din țară care au furat tot avutul sârmanului țăran român, rămas numai cu „...ce străinul s-a îndurat”. Lucrurile ar trebui îndreptate, deoarece peste tot în țară „...nu auzi decât dăvai”⁵³. Vinovați sunt mai ales Groza, Dej, Răcoasa, Teohari, dar mai ales Ana Pauker considerată adevărata stăpână a țării.

Mai sunt luați peste picior ministrul Cultelor „...Anticristos Burducea c-a dat mâna cu străinul”, „Petru Groza, câine rău”, Zăroni și Sadoveanu⁵⁴. Manifestul se încheie cu îndemnul:

⁴⁷ *Ibidem*.

⁴⁸ A.N.I.C., fond *Dirrecția Generală a Poliției*, dosar 5/1946, f. 53.

⁴⁹ *Ibidem*.

⁵⁰ *Ibidem*.

⁵¹ *Ibidem*, f. 54.

⁵² *Ibidem*, f. 303.

⁵³ *Ibidem*.

⁵⁴ *Ibidem*.

„Să ne rugăm Celui de Sus
Să ne scape de rus”⁵⁵.

Alături de aceste materiale cu un conținut amplu, am identificat și o serie de mici manifeste cu un text de numai câteva rânduri, dar care reușeau să transmită un puternic mesaj în rândul publicului larg.

În județul Sălaj au circulat câteva versuri în care se expuneau opțiunile politice ale mării majorități a populației:

„Sus cu Groza, Pătrășcanu la spânzurătoare
Jos Maniu și Brătianu trag la sfoară”⁵⁶.

În Piața Nouă din Craiova au fost lipite pe zidurile unor case câteva manifeste cu referire la foamea care domnea atunci în țară și căreia guvernul nu era în stare să-i găsească rezolvarea.

„Jos Groza cu cartela.
Sus Maniu cu fronzela”⁵⁷.

În alte materialele difuzate la Pitești, se afirma că „...actele de teroare ale bandiților comuniști arată neputința lor” de a governa și a obține sprijinul poporului⁵⁸.

Regele Mihai era personalitatea spre care se îndreptau în acea vreme cele mai multe din speranțele românilor. Multe din manifeste aveau un conținut foarte scurt și concis: „Trăiască M.S. Regele și Rezistența”, „Români nu uitați Regele țării și pământul” sau „Trăiască Regele Armata și Maniu”⁵⁹.

Alegerile parlamentare care s-au desfășurat la 19 noiembrie 1946 au determinat partidele democratice a căror activitate era practic blocată de guvernul comunist să încerce să transmită cât mai mult din mesajul lor politic prin intermediul unor manifeste. Acestea aveau în același timp un caracter electoral dar și antiguvernamental.

La Deva au fost difuzate apeluri scrise la mașină în care locuitorii erau îndemnați să lupte contra dictaturii și să contribuie la propășirea neamului românesc votând Partidul Național Țărănesc⁶⁰. Se mai afirma că presiunea, intimidarea, abuzul și teroarea nu aparțin democrației, iar guvernul care le practică este totalitar și fascist⁶¹. În acțiunea de răspândire și chiar de concepere a acestor materiale s-au implicat încă din primul moment și numeroși tineri.

Astfel, trei elevi de la Liceul Nicolae Bălcescu din Constanța au fost exmatriculați deoarece au difuzat o serie de manifeste scrise de mână cu următorul conținut:

Jos Groza călăul țării

⁵⁵ *Ibidem*, f. 304.

⁵⁶ *Idem*, dosar 1/1946, f. 37.

⁵⁷ *Ibidem*, f. 250.

⁵⁸ *Idem*, dosar 7/1946, f. 168.

⁵⁹ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 3/1946, f. 454, dosar 10/1946, f. 117, dosar 3/1946, f. 81.

⁶⁰ *Idem*, dosar 3/1946 f. 332.

⁶¹ *Ibidem*.

Jos comuniștii
Sus dreapta țărănistă
Jos teroarea comunistă
Votați P.N.Ț.”⁶².

Apelul intitulat „Români” răspândit în luna iunie în Timișoara, transmitea îndemnul lui Iuliu Maniu de a vota cu țărăniștii care erau singurii în măsură de „...a salva țara din ghearele grozăviei și terorii”⁶³.

Tot în acest oraș, poliția a recuperat de pe străzi 105 manifeste de format mic scrise cu cerneală în care se spunea că moartea țărăniștilor nu va rămâne nerăzbutată și că numai nebunii votează cu Groza⁶⁴.

Chiar și în județul Hunedoara, care era fief electoral al lui Petru Groza, circulau texte șapirografiate în care populația era îndemnată să nu voteze cu cei care au vândut țara Moscovei. În aceste documente se spunea: „Votați semnul O cu Național Țărănismul, așa vă puteți salva de la pieire țara, neamul și credința”, „Afară cu comunismul din țară”, „Jos Petru Groza”, „Trăiască Iuliu Maniu”⁶⁵.

Tineretul universitar național țărănist era chemat să participe la alegeri care constituiau cea mai însemnată confruntare electorală din istoria țării, deoarece lupta urma să se dea între două concepții diametral opuse⁶⁶. Subliniind că „... Viitorul nostru și al urmașilor noștri ne stă în mână” toți studenții trebuiau să răspundă prezent la marele apel al Patriei⁶⁷. Pe zidurile unor case din orașul Sebeș au apărut în luna mai o serie de manifeste scrise cu cerneală, al căror mesaj, comentat aprobator de populație, a pus în alertă organele polițienești:

„Votați cu roata
Jos cu Groza, sub tramvai
Noi vrem pită nu mălai
Trăiască Regele Mihai”⁶⁸.

Mesaje electorale cu conținutul „Cine are sânge viu să voteze cu Maniu” au fost lipite și pe vitrinele unor magazine din centrul orașului Gheorghieni⁶⁹.

O altă modalitate folosită de partidele istorice în răspândirea propagandei electorale consta în lipirea de mici texte pe cutiile de chibrituri care erau distribuite populației. Siguranța raporta că acestea erau bine primite de locuitorii satelor care sufereau de lipsa acestui produs⁷⁰. Adaptându-se condițiilor grele în care își

⁶² *Ibidem*, f. 431.

⁶³ *Idem*, dosar 4/1946, f. 119.

⁶⁴ *Ibidem*, f. 158.

⁶⁵ *Idem*, dosar 3/1946, f. 333.

⁶⁶ *Idem*, dosar 5/1946, f. 387.

⁶⁷ *Ibidem*.

⁶⁸ *Idem*, dosar 3/1946 f. 283.

⁶⁹ A.N.I.C., fond *Direcția Generală a Poliției*, dosar 3/1946 f. 80.

⁷⁰ *Idem*, dosar 12/1946, f. 260.

desfășura activitatea, opoziția a folosit bancnotele de 100 de lei drept vehicul electoral, tipărind pe aversul acestora textul „Trăiască Regele Mihai”, „Trăiască monarhia”, iar pe revers „Jos F.N.D.” „Jos guvernul Groza”⁷¹.

În încercarea de a împiedica răspândirea propagandei antiguvernamentale poliția a efectuat numeroase percheziții domiciliare precum și controale pe străzi, în gări și în trenuri. Persoanele asupra cărora s-au găsit astfel de materiale au fost arestate și ulterior condamnate. Studenții au fost cei care s-au implicat cel mai mult în această activitate deosebit de curajoasă. Astfel la Cluj a fost arestat studentul la arhitectură Epaminonda Zisim care adusese de la București mii de manifeste liberale⁷². În județul Muscel studentul Nicolae Chirițescu a avut aceeași soartă deoarece difuzase materiale de propagandă țărăniste⁷³. De asemenea numeroși studenți lipeau sau răspândeau manifeste în timpul unor mitinguri organizate de comuniști⁷⁴.

Organizația P.N.Ț. Prahova a tipărit și răspândit peste 10.000 de manifeste în care tinerii erau sfătuiți să nu se teamă de amenințările comuniștilor și „...să vină sub steagul dreptății, egalității și proprietății”⁷⁵. Guvernarea lui Petru Groza instaurată prin silnicie este trecătoare și de aceea poporul român trebuie să pună pe primul plan activitatea de refacere a economiei naționale, ridicarea nivelului de trai al celor nevoiași și mai ales ridicarea prestigiului bisericii⁷⁶.

Multe din manifestele țărăniste conțineau fotografiile lui Iuliu Maniu și Ion Mihalache dar și ale altor lideri care candidau în alegeri. Textele electorale conțineau și aprecieri la adresa primului ministru care era numit „...călăul poporului”⁷⁷.

Deși Partidul Național Liberal a desfășurat o campanie electorală mai redusă în intensitate, manifestele acestuia au fost distribuite pe întregul teritoriu al țării. Astfel la Sibiu în cursul luni august au circulat o serie de materiale cu fotografia lui Constantin. I.C. Brătianu. Având conținut electoral dar și antiguvernamental în aceste texte se argumenta că „...e lege ca Dreptatea și Adevărul să triumfe asupra puterii brutale și a minciunii”⁷⁸.

Studierea diferitelor categorii de manifeste antiguvernamentale care au fost difuzate în cursul anului 1946, contribuie la o mai bună cunoaștere a evenimentelor dramatice din primii ani ai instaurării dictaturii comuniste în România. În același timp, se poate observa starea de spirit a populației, care în condițiile înăsprii cenzurii și a reprimării brutale a oricărei forme de opoziție a folosit manifestul ca mod de împotrăvire față de guvernul Petru Groza.

⁷¹ *Idem*, dosar 11/1946, f. 61.

⁷² *Idem*, dosar 7/1946, f. 461.

⁷³ *Idem*, dosar 5/1946, f. 351.

⁷⁴ *Idem*, dosar 21/1946, f. 29.

⁷⁵ *Idem*, dosar 9/1946, f. 42.

⁷⁶ *Ibidem*.

⁷⁷ *Idem*, dosar 8/1946, f. 203.

⁷⁸ *Idem*, dosar 10/1946, f. 21.